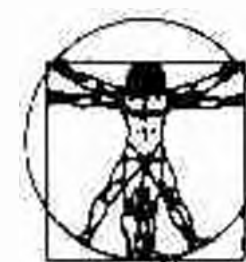

ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА – НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Афонін А.П. доктор мед.наук, проф., Меліков О.Я. канд. мед.наук,
доц., зав.кафедрою фізіології і валеології Криворізького державного
педагогічного університету,
м. Кривий Ріг*

Педагогічний вищий навчальний заклад (ВНЗ) орієнтує студента на професійну діяльність, предметом якої є людина. Тому в основі педагогічної підготовки майбутнього вчителя повинен закладатися комплекс сучасних наукових знань про людину, одним із компонентів якого є валеологічна освіта. Необхідність уведення валеологічного компоненту в систему професійної освіти обумовлена тим, що установка на здоровий спосіб життя в сучасній загальноосвітній системі не має чітко визначеної структури формування культури здоров'я у підростаючого покоління.

Валеологічна освіта повинна стати невід'ємною частиною пізнавальної діяльності студентів педагогічних ВНЗ з метою формування їхньої валеологічної культури. Вчитель, який володіє певними знаннями про здоров'я дітей та формування у них мотивів і потреби до здорового способу життя, зуміє звести до мінімуму навчальні чинники ризику, що існують у школі. Справедливим є твердження про те, що формування культури здоров'я у дітей педагогічними способами залежить від усіх учасників освітнього процесу. Формування валеологічної культури вчителя є невід'ємною умовою досягнення цієї мети. Здоров'я необхідно розглядати як невід'ємну частину культурного та духовного розвитку особистості. Для збереження міцного здоров'я на довгі роки необхідний раціональний режим життя і висока культура поведінки: культура життя, культура думки, культура тіла й етичні вчинки [3].

Під культурою здоров'я розуміють не тільки валеологічну обізнаність, але і динамічний стереотип поведінки, сформований на основі істинних потреб, які сприяють формуванню здорового способу життя індивіда та чинників дбайливого ставлення до свого здоров'я і життя тих, хто поряд.

Культура здоров'я – це прояв загальнолюдсь-

кої культури, що включає усвідомлення людиною цінності власного здоров'я. Культура здоров'я передбачає розуміння необхідності охорони здоров'я і його зміцнення, як неодмінної умови, завдяки розкриттю потенціалів особистості.

У формуванні культури здоров'я значну роль відіграє фізичне виховання, екологічна, культурологічна, біологічна, духовно-етична, гігієнічна, валеологічна освіта.

Примусити людину вести здоровий спосіб життя неможливо, але, формувати культуру здоров'я необхідно. Саме школа, ВНЗ є тими центрами, де повинна виховуватися потреба в культурі здоров'я. Вчитель сучасної національної школи, є пропагандистом здорового способу життя, власним прикладом показуючи практичну значущість знань і вмінь з основ здоров'я.

Формування валеологічної культури майбутніх педагогів – цілісний багатоаспектний процес, яким необхідно займатися впродовж усього періоду навчання у ВНЗ. Ця робота повинна проводитися не тільки під час вивчення предметів медико-біологічного та психолого-педагогічного циклів, доцільним також є виконання курсових і кваліфікаційних робіт. Важливим аспектом формування валеологічної культури майбутнього вчителя є введення валеологічного компоненту в педагогічну практику, що дозволить підвищити компетентність в реалізації життєзберігаючої функції.

Отже, діяльність учителя в організації навчально-виховного процесу уможливорюється не тільки виховуванням культури здоров'я у школярів, але і побудовою усього освітнього процесу спрямованого на збереження здоров'я. Тому питання про необхідність професійної готовності вчителя в аспекті забезпечення здоров'я школярів обумовлює введення валеологічного компоненту, передбаче-

ного вимогами, державного освітнього стандарту всіх спеціальностей педагогічної підготовки.

При розробці моделі формування валеологічної культури вчителя можна виділити такі теоретико-методологічні підходи [2]:

- антропологічний, що розглядає людину в її цілісному вигляді;
- системний, який дозволяє створити освітню систему виховання здорової людини;
- аксіологічний, пріоритет здоров'я, як базової цінності освіти;
- культурологічний, що дає можливість залучатися до вікового досвіду збереження і розвитку здоров'я людини;
- діяльний, що реалізовує накопичені знання через різні види діяльності для вдосконалення себе та навколишньої дійсності.

Отже, валеологічна освіта є необхідним компонентом професійної підготовки вчителя, а валео-

логічна культура педагога – найважливіша складова частина його професійної діяльності. Процес формування валеологічної культури підлітків і населення в цілому, тривалий і складний. Він тільки тоді дасть результати, коли буде не тільки завданням педагогів, батьків і медиків, але й справою загальнодержавного значення [1].

Список використаної літератури

1. Данильченко С.И., Галий А.И. Валеологическая культура как фактор воспитания здорового поколения. Здоровье человека: Материалы III Международного конгресса валеологов. – СПб., 2002. – С. 68-69.
2. Кривошеева Г. Культура здоровья личности как социально-педагогическая проблема. Шлях освіти, 2001 № 1. – С. 35-37.
3. Основы валеологии /Под ред. В.П.Петленко. В 3-х книгах. Кн. 1. – 1999. – С. 61-75.

СТАН ЗДОРОВ'Я ТА ПСИХОФІЗИЧНІ КОНДИЦІЇ СТУДЕНТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОКРАЩЕННЯ

Присяжнюк С.І., кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,

Січкач В.С., кандидат ветеринарних наук, доцент,

Плетенчук І.О., старший викладач кафедри фізичного виховання, Заслужений тренер України, Національний аграрний університет

Здоров'я населення є одним із найактуальніших і найважливіших показників умов життя, побуту, праці, якості харчування та фізичної активності людей, рівня національного добробуту, економічного і культурного потенціалу суспільства. Значення процесу збереження та розвитку фізіологічної, біологічної і психічної функцій, оптимальної працездатності, соціальної активності, спроможності людини адекватно змінювати свої функціональні параметри в залежності від навколишнього середовища.

Негативний вплив середовища на людину в сучасних умовах постійно посилюється. Одним із чинників, за допомогою якого йому можна протистояти, є необхідність постійно підвищувати адаптаційні можливості людини, що забезпечить стан здоров'я на відповідному рівні, зменшить зростання захворюваності, збільшить середню тривалість життя. Але, на жаль, за останні роки ці компонен-

ти характеризуються як украй негативні. Має місце широке розповсюдження шкідливих звичок та надзвичайно недостатній рівень фізичної активності людей. З метою профілактики захворювань та підвищення адаптаційних можливостей організму засобами фізичної культури та спорту займається всього біля 10,0 % населення при тому, що місце останніх у збереженні та зміцненні здоров'я, підвищенні працездатності, продовженні активного довголіття загальновідоме [1].

Сьогодні не може не турбувати стан здоров'я шкільної та студентської молоді. Щорічні медичні огляди свідчать, що з кожним наступним роком збільшується кількість студентів – першокурсників, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи.

Так, за станом на 1 грудня 2004 року студентської поліклініки із загальної кількості до спеціальної медичної групи віднесено 49,8 % студен-